

იუმორისტულ-პოეტური ლექსები.

ფოსტის ადრესი: Тифлиς, Тип. „Сорапаш“
Ал. Мумладзе.

კაინი და აბელი.

ლ ა მ ი თ.

ლაფარდსა ცაზე
მოციმციმე ვარსკვლავთ კრებული
ლამისა გუშავს
ფარვანასებრ გარსა ევლება,—
მისის მშვენიებით
მონაჯადი და მოხიბლული
ფერ-ფურს მთლად კარგავს,
ცის სიერცეში ოდნავლა კრთება.

ლამის გუშავი
მოკაშკაშე, პირ-გაბადრული
ეთერისადმი ტრფილებას
ველარა მალავს,
ქათქათით, ღელვით
მისკენ ილტვის გამაღებულ
და მკრთალ სხივებით
სატრფოს გულ-მკერდს ნაზათ-უქარგავს.

ცისა ტატნობი
ლაფარდ ფერით დამშვენებული

არე-მიდამოს მშვენიებითა
აღტაცებულა,
ნიშნათ მისდამი ტრფილითა,
გაბრწყინებული,
მარგალიტ ცვრებათ
მისს გულ-მკერდზე მიმოფრქვეულა.

მეც სატრფოს მშვენიებ-ჯავარობით
განცვიფრებული —
მის ახლოს დაფერენ
ოცნებისა მსუბუქ ფრთებითა...
ვაჟდერებ ჩანგსა
წმინდა გრძნობით აღტყინებული
და იმის სახელს
ვიხსენიებ ქებათ-ქებითა.

დ. თურდოსპირელი

ქ. თბილისის და პროვინციის ბიბლიოთეკა-სამკითხველოების საშუაღდეგოდ

„გუშავის“ რედაქცია სთხოვს ქ. თბილისის ბიბლიოთეკა-სამკითხველოების გამგეებს, რადგანაც რედაქციას განსაკუთრებული დამტარებელი არა ექვს, მოაგეთონ თავიანთი რწმუნებულების ზიარით ყუენადის ნომრები ეოველ შიბათს—სადამოს 8 საათზე „სორაპანის“ სტამბაში, ხალა პროვინციების სამკითხველოებმა გამოეგზავნონ რედაქციას 50 კაპ. ფოსტის მარკები და ადრესი და ყუენადის ეველ ნომრები წლის დამდეგამდე გაეგზავნებათ უფასოდ.

ს ა ტ რ ფ ო ს.

კით მოვლენილო,
ნათელ მოსილო,
ჰოი, ქალწულო,
სხივთა კუნწულო!...
ნუ, ნუ მაცილებ
ტრფობისა საზღვარს,—
გვედრი ნუ მუხთილობ
შენს წრფელ მეგობარს.

იკოდე შენც, რომ
ტკბილმა საწუთრომ
იცის ცდუნება,
ლალატი, ვნება
და თუ ღღეს გფიცავს
ყველა საფიცარს,—
ხვალ ფეხქვეშ გაქელს...
და გტყორცნის ისარს.

მაშინ გაიგებ...
მაგრამ რას არგებ
შენს ვარამს და წყლულს
აშლილ-აღზნებულს?

მე კი... ოხ! მე კი,
ნეტავ იცი კი,—
ვით შეგიყვარებ
და ვის გადარებ?

— ვით მშვენიების ღმერთს—
ცისკრისა ვარსკვლავს;
ვფიცავ ერთად ერთს
ჩემსა სალოცავს.

გ. ქუჩიშვილი.

ცოტა წამ ქალთა ცხოვრებიდან.

დღეს რუსეთის ცხოვრება ათას ნაირ დახლართულ კვანძათაა განასკივლი და მისი გახსნა და ერთ სწორე ხაზზე დაყენება დიდს შრომასა და ღვაწლს თხოვლობს იმ პირებისაგან, ვისაც გული შესტკივთ რუსეთის ხალხის კეთილდღეობისათვის და მის უზრუნველ ყოფილ ცხოვრებისათვის. პირში ბურთ ჩაჩრილი ხალხი, კარგა ხანია უკვე ამ კვანძის გახსნას ცდილობდა, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მაინც ვერ დაამსხვრია ის ბორკილები, რომლის მურწუხებით სული ხდება საცოდავ მშრომელ ხალხს და განსაკუთრებით კი მშრომელ დედაკაცებს. „კაპიტალისტურ“ ხანიდან დაწყებული დღევანდლამდე გრძელდება დედაკაცის დამორჩილება მამაკაცისაგან. მამაკაცი დედაკაცის უუფლებობით სარგებლობდა და ყოველგვარ შევიწროებას აყენებდა მას, მაგრამ მაგარი ის არის, რომ ქალის ასეთი შევიწროებით კაცობრიობას არავითარი ბედნიერება არ მოელოდა. ეს კარგათ ეძღოდათ იმ პირებს, ვინც ცხოვრებას ჩახედულათ უკუბრუნდა, მარა მათ ამაზე ხმის ამოღება თავის საზარალოთ მიჰნდათ და ამიტომაც იყო, აწავინ იწუხებდა ამ რთულ კითხვისათვის თავს. ცხადია, ასეთი რთული და დახლართულ კვანძის გასახსნელათ საჭირო იყო სწავლა განათლების მიღება, ხალხის გათვითცნობიერება და თავის დახვეწვა დუხჭირ ცხოვრებისაგან, ამიტომაც იყო, რომ ევროპამ—ინგლისმა, გერმანიამ, საფრანგეთმა და სხვ. დიდმა სახმწიფოებმა დიდი ნაბიჯი წადგეს წინ თავის სახელმწიფოს აყვავებისაკენ. რასაკვირველია, ყველა იმის მოსაპოვებლათ, რომელიც დღეს მშრომელი ხალხის უფლებების ხელქვეშ იმყოფება, არა ერთი და ორი უმანკო მსხვერპლი შეუწირავთ, მაგრამ ეს ბრძოლა უფრო მშრომელ მასას უწარმოებია ამ მხრივ კი ჩვენი ქვეყანა ჩამორჩენილია. ეს უკანასკნელი არა თუ ზრუნავს მშრომელი ხალხის სწავლა განათლებას მიღწევას, არამედ პირდაპირ მისი საზრუნავი იყო და არის, —რაც შეიძლება მშრომელი ხალხი შეავიწროვოს და უფრო უარეს პირობებში ჩააყენოს; მაგრამ დრო და ჟამის ბრუნვა, ათას წლობით გაქირვებული ხალხი ჩაახდდა სარკეში, დაანახვა თავისი თავი და ზურგი შეაქცევინა იმ ადამიანებს, რომელიც მას მძიმე უღლათ აწვა. ეს იყო პირველი ნაბიჯი საერთო რუსეთის მშრომელი ხალხისა. მეორე პირველ ნაბიჯათ რუსეთში უნდა ჩაითვალოს ქალთა სიეზი,

რომელმაც პეტერბურგიდან ხმა მალა აუწყა ყოველ მხარეს და კაცის უუფლებობა, რომ მისთვის საჭიროა თავისუფლების მოპოვება, მამაკაცთან უფლებრივად გათანასწორობა, რომლითაც შესაძლებელი იქნება მამაკაცის უსაზღვრო თავაშვებისაგან თავის დახსნა და მით კაცობრიობის აყვავების გზაზე დაყენება. აი რის მომასწავებელი იყო ქალთა სიეზი. მაგრამ როგორი თვალთ შეხვდა ასეთ ბრწყინვალე მოვლენას ბურჟუაზი გახვეული რუსეთის ხალხი. სწამს თუ არა რუსეთის ხალხს, რომ ქალის უუფლებრივად გათანასწორობით მთელი მშრომელი ხალხი მოიპოვებს ბედნიერებას? რასაკვირველია არა! თუმცა ბევრი გულშემატკივარიც გამოუჩნდა ამ სიეზს, მაგრამ იმავე რუსეთის ქვეშაირი ხალხი თავის წარმომადგენლების პირით აღრიდა სახელმწიფო დუმაში და განსაკუთრებით კი დეპ. პურიშკევიჩმა ასტეხა ორომტრიალი: „რუსეთის ქალთა სიეზი არა თუ სასარგებლოა, არამედ ქრისტიანულ მოძღვრებას ეწინააღმდეგება. რუსეთის მთლიანობასაც დაარღვევს და ქალებიც დაირყენებინაო“. —ასეთი იყო მათი დოლიკა. ასეთი შეხედულებისაა დღეს ქალთა სიეზის შესახებ ბურჟუაზიული ელემენტები და მათი გულღვიძლი ძმა პურიშკევიჩი, რომელმაც თავის ძმა ბიკებში თავი ისახელა წერილის მიწერით და უშვერის ენით იხსენიებდა —სიეზის მომწვევ ქალებს. მაგრამ მიუხედავად ამისა, რომ ასეთი მოწინააღმდეგე პირები აღმოუჩნდნენ რუსეთის ქალთა სიეზს, ის მაინც დიდ მნიშვნელობას წარმოადგენს რუსეთის ცხოვრების განახლებისათვის, რომლის ერთხელ გაშუქებული შუქი არასოდეს არ ჩაქრება და ერთხელაც არის მიახწევს თავის დანიშნულებას; მაგრამ მაგარი ის არის, რომ თვით საზოგადოება კი გარემოცულ ბურჟუაზი გახვეულა და ვერ ამჩნევს მის გარშემო რა ცლილება ხდება ცხოვრების წინსვლელობით. ჩვენ ვიცით დღეს, რომ თბილისშიაც არის შემდგარი ქალთა ერთგვარი საზოგადოება „განათლება“, რომელიც პირველ ნაბიჯათ უნდა ჩაითვალოს კავკასიის ქალთა ცხოვრებაში, მით უმეტეს დღევანდელ „მომენტში“, სადაც გამეფებულია რეაქციური სული, მაგრამ ჩვენ თამამთ შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ ქალთა საზოგადოება „განათლება“ არ წარმოადგენს გაქირვებულ მშრომელ ხალხის, —ქალთა ინტერესების დამცველს, ეს უფრო ნებიერია და არც გაქირვებულ ღარიბ ქალთა ცხოვრებასთან არის

გაცნობილი. ჩვენ მაინც ვუსურვებთ ამ საზოგადოებას დაეძლიოს ყოველ გვარ დაბრკოლებისათვის და თამამად გადაეღას ნაბიჯი წინსვლელობისა და აღორძინებისაკენ.

ი. გ—ლი.

იქელი.

ბნელი ღამეა. ჯადოსნური სუფევს წყვილი. სქელი საბანი წაუხურავს მუნარე მარეს. ზამთრის გრიგალი შეუბრალოდ დაქრის, ზიზინებს, პირს უხვით მაყრის ცივ, გამყინავ თოვლისა ფიფქებს...

აღარ მიბრალეს უსახლ-კარო ბუნებისა შეილს...

ცივი ტაროსი, მწვანე, მკბენი, დაუნდობელი ხელ-ფეხს მიყინავს და მიშეშებს მე მთელს სხეულსა.

ბნელი წყვილია, ყინვა ქარი შეუღლებულან, ერთად იღვწიან დამიხუტონ უღვთოთ თვალები...

გადამხურვენ თეთრსა საბანს სუდარის ნაცვლად...

და ძვლები მხოლოდ კი დამრჩება მიწისა პირზე, და მათ მიაფრქვევს ცხოველ სხივებს მზე საგვიანოთ...

ჩუ! რაღაც ძალამ დამიარა უცბათ სხეულში, თითქო შხის სხივმა გაზაფხულის შემომანათა...

ღმერთო ძლიერო! საიდან მწვდა ერთგული სხივი, ამ უკონეთში გამიღიმა და მომანათა, გული გამიღვწო და გამითბო ტანჯული სული. უფრო და უფრო ძლიერ მესვრის ოქროს ნაპერწკლებს!

მითხარი სხივო! როგორ გაჩნდი, ვინ გამოგზავნა და ამიხსენი იღუმალი შენი სამთავრო;

ჩამხედე გულში, ჩამანათე უფრო აღგზნებულ და მიპასუხე—ვინ მოგწყვიტა?

— „მე ვარ იმედი“!

ნახი ღამეა. ცა სპეტაკი, მტრედისა ფერი და მოკაშული აურაცხელ სანათურებით, მათ შორს დასკურავს მთვარე ბადრი, ნათელ ძლიერი, ვნების სხივებს ნთქავს მდინარეში, ავერცხლიანფერებს...

გულ ჩათხრობილი ტყე შრიალებს. ველი ბიბინებს. შორს ისმის კილო გრძნობიერი იადონისა.

სამოთხე არის ეს ბუნება უზენაესი, —ღვთაებისაგან რომ გვესმოდეს სიტყვა მსაჯული, და შემკობილი ვით არწივი წმიდა საშება გადმოგვყურებდეს გორაკიდან მზღვევი აულებით.

ტურფა ბუნება! შენ ხარ მხსნელი ამ წუთების დროს, ოდეს გონებას მოხვევია

შავი ბურუსი, და რაღაც ძალნი მიიწევენ მას უფსკრულისკენ, რომელიც მისი შუქით ჯერ ვერ განათებულია... ეს წუთები უნუგეშო და უწინამძღვრო! ეს წუთებია ცრემლთა დენის, მოთქმა-გოდების!..

მაშინ სიტუტე, სილიადე შენი, ბუნებავე, — ცრემლთა მიშრობენ, მინათებენ თანამდევარ ბნელს., ნაცვლად ცხოვრების შავ სახითა გულს აღმინთებენ ბედნიერებით გარემოცულს ნეტარ სამეფოს...

ხოლო არ არის ეს სიამე მტკნარი, უბრალო, ან გრძნობათ დეღვა, გულის ძგერა გალალებული, მხოლოდ ეს არის დავიწყება მუდმივი ტანჯვის, აწმყოს, წარსულის დავიწყება — თუმცა წუთიერი!..

შენ სიტუტეში თითქო მაშინ მე გამომიჩანს ტანჯვის იმედი, მოალერსე, ვით ხორციელი!..

და მეც ვცოცხლდები!..

სუფისივილი.

ლამე.

(ლექსი პროზათ)

ბნელა და ცივა. ვარსკვლავები არ სჩანან ცაზე. მას გადაჰკვრია შავ-უფრეშმა, ლეგადრუბლები... შეუკრავს შუბლი, მოუხუშავს შავი წარბები...

სულის და გულის შემზანაღი ქარი ჰქრის ირგვლივ; ისიც ხელს უწყობს ცის საშაშარ მრისხანებას...

მინდარი ერთი არს: ტუეს აფრუდებს; ქედი არეუვს... ჭოტი გაჰკივის გულსაკლავათ, ბუ მას მისძახის; შაშვი ჩარგვებში აშუშნება შეშინებული; ადგეს — გერ ჰბედავს, და ჰკანკალებს, ფრთებს აიხზავს...

ირგვლივ სიდივე, კრთოლვა, შიში, კაცთა დუმილი...

ცა არა სდგება, კვლავ მესხ ისვრის, ელავს და ჭეჭავს, ქარი კვლავ დუშის გულსაკლავათ, არეუვს მიდამოს...

* *

— „სად ხარ ცისკარო, გამფანტველო სიცოცხლისედი?! სადა ხარ მშეო, ტანჯულობის გულის გამთბობო!“... —

ეს შაშვი მოსთქვამს, შაშვი ჩივის გამწარებული... გველ-ბაყაყები დასცინიან, მასხრათ იგდებენ... ჭოტის ხმა სხარავს, ბუს — გულს ურევს... ცივა, ჰკანკალებს...

ტუე უტუვთ არის. ცა მესხ ისვრის უფრო ძაღუშათ... ქარი კვლავ დარბის, ლეწავს, ხეთქავს რაც კი მოხვდება... სახლებს თავს აგლავს, მგზავს შირს უხვევს, ქედს სულ ტუავს აძრბის...

* *

მაგრამ, აჰა!.. აღმოსავლეთს ბნელი დრუბ-

ლები თან თან შორდება; ისევ უკან ეჩქარებოან...

აი, აღმოსავლეთი მოატანა. ცა ხელ-ხელ ცხრება; სრლავს უკლო... და წვიმასაც... ქარიც სდუმდება, თავს ანებებს მიდამოს ნგრევას...

ცა იწმინდება... შორს, სივრცეში დილის ვარსკვლავი უკანასკნელათ ჩნდება და მსწრაფად ადგილს უთმობს მოკაშკაშე ცისკარს... ის უკვე აშკარათ სჩანს!..

* *

შაშვნა, ჩიტბო, ნაწამებო მთელი დამითა! ნუ გეშინიათ, ნუღარა ჰკრთით, ნუღარ ჰკანკალებთ... გაიხედეთ აღმოსავლისკენ, კარგათ შეხედეთ, ცისკარია!.. ხომ კარგათ ბრწყინავს?.. ხომ ავსებს წამებულ გულს იმედით და სასოებით?..

ტუე! ნურც შენა ხარ მოწვენილი, მდუმარე. დაუდგება ცას მრისხანეს აწ დასასრული... ადგილს დაუთმობს ის მშვენიერ, მტრედის ფერ ცასა, რომელიც წვიმის და მესხის ნაცვლად მაცრცხლებელს ნამს მოგიგზავნის... ქარიც მძვინვარე, ქარი მძაფრი და საშიშარი ხელი სიოთი შეიცვლება, ნაზათ მფრენიათ...

ველო, მინდარი, და შენ, ქედო გატატულეულო!.. არეუ!... ეფველო სუღიერო თუ უსუღიერო, ნუ გეშინიათ! ნუ ცხცხებოთ!... დამე იღვეს, ცისკარი იქ ჰკრთის, აღმოსავლი თან-თან ბრწყინდება... და ჰა, ბნელ დამეს, ცივს, მძაფრს, საზარს, შეუბრალეულს დილის მზე შესცვლის და მიდამო კვლავ გაბრწყინდება; სიამეს მოგვინს ეფველივ ცოცხლად არსებას, ტუე გაცრცხლდება, ველი კოხტათ მოაკაზმება...

ილ. მგ-ძე.

სიმღერა.

ჩანაცრებულ გულის ფსკერში მაინც მიკრთის ნაპერწყალი, —

გავალვიებ ცეცხლათ ვაქცევ ტიელ ბედის მაცქერალი.

სიმს გავაბამ, მოვმართავ ჩანგს, ავაფრებ ერთად ტკბილ ხმათ, სიყვარულს და სათნოებას დავისახავ გულს ემბლეთათ.

ტიელ გრძნობებს შორს გავფანტავ, სევდა ნალევს ავაფრებ ჩადრს; ფაფარ აყრილ ცხოვრების ზღვას თან გავატან ჩემ გულის დარდს.

სასიმღეროთ ამოვკარგავ ოცნებისა აღმფრენას, დავივიწყებ წარსულს, აწმყოს და მომავალს მივცემ ღებნას!..

ნელიკო.

პატარა ფელეტონი

სილამაზე.

(ლექსი პროზათ. თავისუფალი თარბმანი სკიტა-ლეცინი.)

მე ვნახე იგი პირველათ, როდესაც 16 წლის ვიყავი, ეს კი ძალიან შორს, შორს იყო. მე ვნახე იგი მხოლოდ ერთჯერ, მგონი მეტს ვერ ვნახავ და არც მინდა ვნახო, რადგან მისი სილამაზე ეხლა მხოლოდ მოსაგონარია; იგი დატყნა, როგორც ის ევაზილი, რომელიც მას ერთხელ ხელადან გაუვარდა, მე ვიდე და აქამდის ვინახავ.

ის მაშინ მშვენიერი იყო...

როდესაც მას ოთხში შევედი, ის ევაზილებით შემეკლ საფარდელში იჯდა. იქვე საიდგანდაც ორდარის ღამაში ხმა ვერცხლის ნაკადულივით მოისმოდა. მას სიმუბიანი რაღაც საკრავი ნაზათ მუხლებზე ედო და თაფლივით თეთრ წვრილ თითებით ზედ აჟღერებდა. ოჰ, ის თითები, ის ხელი, რომლის წინ მზათ ვიყავ მუხლი მომედრია...

ვერცხლისებური ნაზი ხმები ორდარის სიმუბის კენესას უერთდებოდა და ზღაპრულ სიმშვენიერეთ მეჩვენებოდა. ისინი თითქოს მიეჩქარებოდნენ, მარბოდნ და სადღაც ეცემოდნ. ასე სცვივოდა მისივლი ცრემლები დედიჩემის თვალებიდან, ოდესღაც, ჩემი ბავშვობის დროს, როდესაც ჩემ პატარა სწოლს სიკვდილი თავს დასტრიალებდა...

ხმები მისცურავდნ, სადღაც სივრცეში იფანტებოდნ, მათ თითქმის აქვე მდგომ ტრბიკურ მტენარეთა ფოთლები ხაზურათ ესმურებოდნ და საიდუმლოთ ფუნფუნებდნ...

„მშვენიერია იგი, მშვენიერია!..“

ის კი საფარდელში იჯდა ღამაში, მომხიბლავი; მე მას შევეუბნებო და თვალი ვერ მომეშორებინა მისი სახისათვის... ძალა წართმეული სიტუვას ვეღარ ვახერხებდი.

„ო! ის მშვენიერი სახე...“

რამდენმა წყალმა ჩაიარა მას შემდეგ, რაც მე ის ვნახე, მაგრამ ესღაც ისე მახსოვს, თითქოს ესღაც ჩემ წინ იდგეს.

როდესაც ჩავდიხი ჩემი საფრეწვილე და ჩემთვის შორს წარსულს შეადგენს, როდესაც ჩემს გულში უკანასკნელი ნაზერწყალი ჩაქრება და ძარს ჩამოცვივას, ვით შემოდგომის მშენარი ფოთლები — მაშინ, მაშინაც კი მის სახის გახსენებაზე ჩემს გულში ისევ გაღვივდება ცაცხლი და გაზაფხული ამწვანდება. ბავშვობის დროს მე მიევიარდა დრუბებისკენ ტქერა; მე აქ ვხვდებოდი ციხე — სასახლეებს, მთელ ქვეყანას — ჩემთვის უცნობს, გაუგებარს, ხან და ხან აქ ვიდეც გამოჩენილად, თაფლივით თეთრა, წმიდა მრისხანით, ვერცხლის ფრთებით და მე ის აზგელოზი მეგონა...

მისი, სახეც ისე თეთრი, წმინდა და ცოტათი მოღრუბლული, ზეცის მოფლბელს მაგონებდა, რომელიც სიყვარულით სავსე სახით, ჩვენ მოსაწყენ მატარა ქვეყანას თავს დასტყუროდა.

მაგრამ, როდესაც მან თავის ღრმა თვალებით, ვით თვითცა, მნათობით, ვით შორი ვარსკვლავი—გაღმოსვლა, ჩემ გულს რაღაც სანეტარო მოაწვა და მძლავრ ტალღასავით დენა დაიწყო. მე შეგონა ჩემ გულში სიმები დაიჭიმა და საამური მუსიკით მოიცვა იგი.

ეს ხმა იყო იმ მშვენიერი, სანეტარო მუსიკის გაგრძელება. მასში ნათლად იხატებოდა მტრედის ფერი წმინდა ცა. გვერდობდათ ოქროს ფერი ვარსკვლავები გაზაფხულის ყვავილებით მისკენ ისრებოდნენ და საამური სურნელები თან მისცურავდა.

სიმები უფრო და უფრო მაგრად აჭიმებოდა, წვრილდება უფრო ხმა მძლავრად, როგორც მთელი გუნდი ფრინველთა, ჩემ გულში აზრ-სამდევნათ ფრთხილდება.

ო, კეკლუტო! ვუთხროდივარ მეც ღამისა და გამზადვით, მაშინ შენ გაიგებდი იმ ზღვას, უშრეტელ სიყვარულს, რომელიც ჩემ გულში დგავის: მაშინ შენ ერთი მოსიყვარული გადმოხედვით დამაჯილდოებდი, მეც ფრთები გამომეშობდა და თავს უწვდებოდა სივრცეში გაჟღერებოდა.

რომ მომტა მილიონები, მე გაიფიქრო მთელ ქვეყანას. და ყველა მას, რაც რამ საუკეთესოა, სასახლეს აგებებოდა სასახლეს მარმარილოსგან, ცივ და მაგრადან, როგორც შენი გული და წმინდა ბოლისგან ვით ზოქტის სიყვარული.

ვაუკე მეფე და შენ ერთ კეკლუტო გადმოხედვისათვის, გეუბნები, მთელი ქვეყნის ხალხს გაუმჯავდებოდა; შენი უმანკო ხელოვნება ყვავილებისგან მოწმულ გვირგვინის-მეფის გვირგვინს დაგიბრუნებდა.

რომ ღმერთათ მაქცია, თვით ეოვლათ შემიძლება ღმერთათ შენ მშვენიერ თმას უუმშვენიერეს ვარსკვლავებით შეგამოვბოდი, მოკაშკაშე მთვარეს ქუდათ დაგახურებდი, ვუბრძანებდი ანგელოზთ ხელში ეტარებინე და მოსიყვარულე შენ თვალების, ჩემ უშრეტელ ღვთაურ ძალას ფიანდაზით გაუშლიდი...

— მაგრამ. . . ჰაი, ჰაი, რომ მხოლოდ ღარიბი ზოქტი ვარ და ჩემ სამდევნათ მეტს ვერას მოგაწოდებ. მაშ, ადსდექით თქვენ, ჩემო სამებო, დააუღერეთ, დააკვნესეთ, აწკრიადდით ვით ციურა ხმები, ხმა მძლავრად და მძლავრად და სანეტაროთ უგალობეთ იმ ბედნიერ, ვინც ქალს უყვარს. და თუნდ დასტყუე შენ, კეკლუტო! ქვეყნიურ ტრემლმა დაშორტეს შენი მშვენიერა თვალები, ჩამოგახმეს აღის ფერი, ფუნთრუშა დოვები, შენ ატლასივით მოეღვარე ოქროს ფერ

თმას, ვერცხლის ფერმა ჭადავამ გადაჰყარა— ჩემი გულის სიღრმეიდან ამოხსოვს. სამდევრები, მუდამ ატოცხლებს შენი სანეტარო, წმიდა სახე!...

* *

მე მას შევეუბნებდი და ვუთხრობდი... იგი ადგა, მე მომეჩვენა, რომ ის გავიდა, ქვერში შესტყუა და ჩემ შეუმჩნეველად სადღაც გაქცა.

მას შემდეგ იგი აღარ მინახავს...

გოლა ახრახამე.

* *

ჩემო მკვლელო, რათ გაჩრდიხდი, რომ მიქადი სატანჯველსა, რომ მარიდებ მე შენ სახეს ძილშია ცი სანტრელსა?...

სხივთა მფრქვევო, რათ უარყოფ ჩემს შენდამი სიყვარულსა, რათ ახნელებ, რათ მიზამთრებ ღვთა ჩემთა გაზაფხულსა?!...

ჩემო ღმერთავ, რათ ღირს არ მყოფ მეც მოვესწრა განთიადსა, ან და მკვლელო, რათ არ ისმენ გულის მომწყვლელ ხეშაიდასა?!

გეაჯ ტანჯვა აწ მაკმარო, ცის მნათობო, შემობრალე, და მას შემდეგ შენსა მონას რაც გინდოდეს დამავალე!...

თუ მიბძანებ ტრფობის ანგებს მთელ სიცოცხლეს გიმღერ ნახათ, და ჩემს ტრფობას, ჩემს სიყვარულს ფერხთ დაგიგებ ფიანდაზათ!...

შემობრალე, მაშ ნუ მოკლავ სამუდამოდ ნორჩსა გულსა, კარგათ იცი ვერ შეხვდები სხვისგან ამ გვარ სიყვარულსა!...

შ. ქართველიშვილი.

თავ-ნება ქალი

(ორ მოქმედებისა სურათი)

სურათი 1.

სცენა წარმოადგენს სოფლაგარის ოჯახს: სასტუმრო ოთახში სდგას გრძელი ტახტი, ტახტზედ არის დაფენილი ერთიანი ხალი. ხალზედ აწყვია ფუნჯიანი მუთაქები და ლამაზთ ნაქარგი ბალიშები. კედელზედ არი ჩამოფენილი ხალიჩა. ხალიჩაზედ ჩამოწყრივებულია დახატული დიორა, ყანწები, ღიშლიპიტო, თარი, ჩონგური. წინა კედელთანა სდგას საწერი მაგიდა, რომელზედაც აწყვია რაღაც დავთრები, საანგა-

რიშო ჩოქი; ერთ კედელზედა ჰკიდია დიდი სარკე, სარკის ბეგრზედ სდგას ნარდის მაგიდა და ზედ აწყვია წყვილი ვერცხლის შანდლები. ტახტზედ ზის სოფლაგარის ცოლი, ხელში უჭირავს მსხვილი ქარვის კრიალხანი; მის გვერდით ქარვას მისჯდომია მეტად ლამაზი ახალგაზრდა ქალი და ბალიშსა ჰკეზავს გარუსით. ახილდება ფარდა თუ არა მოისმის მელანის სასაზღვრო ხმით სიმღერა:)

მელანია. „ნავთის პერანგი ჩამიცვამს, ზედ კუპრის ღილი მიბია;

რაც შენ გამშორდი, სიცოცხლეც, მას აქეთ ეს მომიგია!..

(იშვერს ხელს ახადგავს ქაღისაგან)

თამარ. ასე დედა, ასე გენაცვალე, იმღერე გულის კირიმე... ოხ, ღმერთო! ნეტა როგორ მიყვარხარ, დედილო ჯან, როცა შენა მღერი და მხიარულად ხარ, როცა არავის უტრუქამ ტუჩებს; არა სტუქსავ საცოდავ გადიას და არ აწიოკებ ბიჭებს.

მელანია. კრიტიკასაც მიშვრები?!. აი შე ურცხო შენა!..

თამარ (წამოდგება მოქვევსა დედას ეკლ-ზედ და ეხვეწება) ჩემო დედიკო, მითხარი გენაცვალე, რატომ მაძასთან არა ხარ მხიარულად? რატომ იმას არ უმღერი შენი ნარნარა ხმითა?

მელანია. ეხ, ჩემო შვილო! დიდა მიზეზი ჩემი მოწყენილობისა და თუნდა გითხრა, შენ ჯერ იმდენათ არ ხარ მომწიფებული, რომ გაიგო

თამარ (უცებ უშვერს დედას ხელების და წამოდგება ფეხზედ). აბა შემომხედე, განა ეხლაც პატარა ვარ? ამაზე დიდი როდის-ღა ვიქნები!.. ერთი მითხარი ჩემზედ მაღალი ქალი რის მაქნისია?

მელანია (ამოხვრათ). მაშ მოდი ახლოს დამიჯექი და გეტყვი, შვილო, ჩემ აღსარებას. მე, ჩემო კუდრაქა გოგონავ, სხვის საცოლე ვიყავი ანუ სწორეთ რომ გითხრა სხვისი დანიშნული ვიყავი. მე ჩემი დანიშნული გაგიყვებით მიყვარდა, მას შევხაროდი, მისკენ მელტოდა გული, ისიც მე ისე დამხაროდა და შემომნატრინდა, როგორადაც ბულბული ახლად ნამისგან ნაპურ ვარდს. ეს, ჩემო კარგო, მამაშენმა კარგად იცოდა; მაგრამ, რაკი ღარიბი ქალი ვიყავი, მოისყიდა ჩემი საცოდავი დედამა, მერე რაღაც ხრიკი უგდო ჩემ მშვენიერ ქაბუკ საქმროს, სადღაც გადაკარგვინა, შელახა ჩემი წმინდა სიყვარული, ფეხქვეშ გათელა ჩემი თავისუფლება, ძალათ შემირთო, ძალადობა იხმარა ჩემისთანა სუსტ არსებაზედ და აი, რაზედ ვარ მამაშენის მომღურავი.

თამარ. მერე, დედიკო, განა ჩემი მამილო ცუდათ გეპყრობა შენა? არ უყ-

დედის აღერსი.

უსახლ-კარო.

ვარხარ? ისე გინახამს, ისე, რომ ცივ ნიავსაც არ მოგადენს! განა ჩემი მამილო ღირსი არ არის, რომ შენისთანა კარგი ცოლი ჰყავდეს? ის ისეთი კეთილია, იმას ისე ებრალება ღარიბები, ისეთი უხვათ აჯილდოვებს თავის ბულალტრებს თუ მწერლებს, მომეტებულად საშობაოთ, სააღდგომოთ, რომ თავის დღეში ცუდის თქმა იმაზედ არ შეიძლება.

მელანია. აკი გითხარი, ჩემო შეილო, შენ ვერ გაიგებ ჩემი მოწყენილობის მიზეზსა მეთქი.

თამრო. მე როგორ ვერ გავიგე, დედი! რა თქმა უნდა, რომ მამა ჩემს შენზედ ძალადობა არ უნდა ეხმარა მაშინ, როდესაც შენ სხვა გიყვარდა. აბა ერთი ვინმემ მოინდომოს ჩემი ძალათ შერთვა (მუშტის იქნევის) და მევიცი იმისი!! ვაი იმის ბრალი! ისეთ მახეში გავაბა, რომ კარებს ვეღარ მიაგნოს!.. (უცებ კარს გააღება. შემოდის შუა ხნის ქადაცა ქართულ კაბაში გამოწყობილი კაცი თამრო წამოხტება და მოეხვევა მამას ყელზედ.)

ყაფლანი. მოიცა, შე ცუდლუტო შენა, წადი შენ საქმეზედ დაჯექი და მე გამანთავისუფლე. ეხლა ჩემთან ერთი ახალგაზდა ყმაწვილი კაცი მოვა და მე იმას საქმეზედ უნდა მოველაპარაკო.

თამრო. რაზედ უნდა მოველაპარაკო, მამილო, მე ჯერ გათხოვებას არ ვაპირებ!.

ყაფლანი. რამ გადაგრია, ქალო, რაება ჩმახავ?

(თამრო დაჯდება და სულ კარებისაკენ იუყურება).

ყაფლანი. მელანია! შენ რატო მაგრე კერში მიგიჩერებია თვალები, ცუდ გუნებაზედ ხომ არა ხარ? მე კი, ჩემო კარგო, ძალიან მშვენიერ გუნებაზედ გახლავარ. (მელანიას ნიკაში ამოკრავს ხელს) ჩემ უფროს პრიკასჩიკს ის დამპალი დრაფი, მაუდი და ქიშმირი, რომ გვქონდა ერთათ გაუსაღებია.

თამრო. რაო? რა სთქვი, მამილო? მერე ეგ რა სასიხარულოა? ნუ თუ კიდევ იმისთანა ლატაკებს მიყიდა ის შენი დამპალი საქონელი?! ოხ, როგორ მეჯავრება ის შენი გაიძვერა, ეშმაკი, მახინჯი ღარისპანდი—ეხლა ხელში რომ ჩამივარდეს სწორეთ წვერებს გავაგლეჯდი! თავი ხომ მაინც სულ ტიტველი აქვს.

ყაფლანი. რას ამბობ, შეილო? ღარი-სპანდისაგანა ვართ აშენებული და შენ იმას ემუქრები? ჩვენ იმაზედ უნდა ვილოცოთ! არა, მელანიავე!

მელანია. დიახაც! პატივის ცემით უნდა ვეპყრობოდეთ!..

თამრო. იმიტომ, იმიტომა მძულს მე ის გაბღენძილი ღარისპანდი, რომ დამპალი საქონელი ღარიბებზედ გაასალა.

მელანია თამრო! შენ მეტი ლაპარაკი ნუ გიყვარს, თუ ღმერთი გრწამს.

ყაფლანი. დავას თავი დავანებოთ და, მელანია ქალო, აბა რას შემომიკვეთავ, რა გიყიდა?

მელანია. როდის გითქვამს ჩემთვის უარი, ჩემო კარგო, რომ ეხლა მითხრა. (ცოტა დიმილით) ბანუშის ფერი ხავერდის ოქროს ღილებით ჩაღილული ქათიბი. აი, ეს არის ჩემი სურვილი.

ყაფლანი. თამრო! შენ რაღა გიყიდა, ჩემო კუდრაქავ, ჰა!?

თამრო. მე მამილო!.. მე მაგ ნაფაქრით არაფერი არ მიყიდა. ასეთია ჩემი გარდაწყვეტილება.

(გვერდის კარებიდან შემოდის ახალგაზდა, მაღალი ტანის, წაბღის ფერი ხუჭუჭ თმისა, თეთრი სისის, მოცემივე თვალებიანი ყმა-წვილა კაცი; ზრდილობიანათ დაუკრავს თავს ქაღებს და მერეთ ყაფლანს. დაიდგამს სკამს მაგიდასთან და დაჯდება.)

მელანია (ქოქოლას აყრის) უი შენ ქიებასა ქა! ამას ვერ უყურებთ როგორ შინაურულად მოიკალათა?!. უცხო მც იყავ, უცხო მც!

ყაფლანი მელანია, რა გალაპარაკებს? რათ გვიშლით? (მიუბრუნდება ყმაწვილს) აბა, შეილო რის გაკეთება შეგიძლიან?

გიორგი. რისა, ბატონო, და ყველაფერი ისა!..

ყაფლანი. იცი კარგათ ციფირი, წერა კითხვა?

გიორ. რატომ, ბატონო, კი მოგეცეთ კარგი წერა-კითხვა მევიცოდე. კი ჩოთქი, ციტრების ანგარიში! მე, ბატონო, სულ უსწავლო ხომ არ გგონივართ.—აგერა სამ კლასიანი სკოლა შემთვისებია. გარდა ამისა ის ჩემი ცხოვრებული მამა მალაზიაში ანგარიშის დავთრებს სულ მე მაწერინებდა (იცრუა გიორგიმ).

ყაფლან. როგორ? განა შენც ვაქრის შვილი ხარ?

გიორგი. კი ბატონო! მამა ჩემი დასავლეთ საქართველოში ცნობილი აბრეშუმით ვაჭარი იყო. კი მოგეცეთ, კარგი სარჩო-საბადებელი გვექონდა ჩვენ ძველ-სენაკში, მაგრამ ერთ ქარიან დღეს გაუჩნდა ცეცხლი ჩვენ სახლ-კარს—მალაზიას და სულ მთლათ დევივსენი. დედა შიშით გადაირია და მოკვდა, მამა კი ცეცხლის მსხვერპლად შეიქმნა, აი, ბატონო, მე კიდევ ხომ მხედავთ, რაღა უბედური კაცი დავხვდებით! უსაქმოდ აქნობამდის და თავისუფალი—ახლა ხელფეს შეკრულ ტყვედ უნდა ვიქცე.

თამრო. უი საწყალი! როგორ მეგობრება, მაგრამ მამას შევეხვეწები, რომ ამას განსაკუთრებითი ყურადღება მიაქციოს ისე, როგორადაც ჩვენ თანაბარ ყმაწვილ კაცს შეეფერება.

ყაფლან. მელანია, ხედავ, როგორი უბედურება მოსვლია?! შენ კი ასე უკმეხურად მიიღე. (გიორგის) შენ, ჩემო შვილო, მე გიყვან სამსახურში და გინიშნავ ჯერ ხნობით 40 თუმანს, თუ ერთგულობა, საქმის ცოდნა და მუყაითობა შეგატყე მაშინ ერთი ორად მოგიმატებ და მამობასაც გაგიწევ.

თამრო. (წამოხტება და მამას მოეხვევა კისერზედ). შენ კი გენაცვალე მამიკო, მაგ კეთილ გულში!

გიორგი. (გაშტერებული შეჭყურებს თამროს).

თამრო. (მივარდება დედას) დედი, აკი გითხარი მამა ჩემი კარგი მამილოა, ხომ ჰხედავ როგორი კეთილია!...

ყაფლანი. თამრო, შენ გაიწყვიტე ხმა! თავი დაგვანებე, შენი საქმე გააკეთე!

(თამრო მივა ქოლგას მიუჯდება და გიორგის ხანდისხან მხიარულად შეხედავს).

გიორგი. (წამოდგება სკამიდან, აიღებს ქუდსა და მდაბლად თავს დაუკრავს და გადის, გასვლის დროს თამროს აღერსიანად შეხედავს).

მელანია. ქა, რა ყოფით მიიღე ეგ ვილაძე მათხოვარა? ნეტა რა ნახეთ მაგ მასხარაში?!

თამრო. დედა, ნეტა გამაგებინა რათა

გძულს ასე ღარიბი და გაქვირებული?

მელანია. (სიცილით) ქა, ნეტა რა ნახეთ მაგ იმერლის ბლაცში იმ სთანა, რომ ასე ექომაგებით?

თამრო. დედა! ისე მამას გაჯავრება არა მწყინს, როგორც შენი ასეთი მასხარად აგდება იმ მშვენიერი, მაგრამ ღარიბი ყმაწვილისა. შენი სიტყვა, „ვილაძე იმერლის ბლაციო“ მე გონებას მირევს, სულს მიხუთავს. იმერელი, გურული, მეგრელი, აფხაზი, სვანი, ინგილო—ყველა ქართველება ვართ და შენ მაგისტანა სიტყვა არ უნდა სთქვა, გარდა ამისა ეგეც ისეთივე სოცდაგრის შვილია, როგორიც მე ვარ; შეიშლება ერთ მშვენიერ დღეს ჩვენც გვეწიოს ისეთივე უბედურება, რომ ცეცხლმა ჩვენი ქონებაც ჩანთქას, ჩვენც ულუკმა პუროთ დავრჩეთ და ჩვენც მდიდრებმა მაგრე უნდა დავგწიხლონ, როგორც შენ დასწიხლე ეგ ახალგაზდა ყმაწვილი? მე გატეხილი უნდა გითხრათ, რომ საშინლად შემებრალა, როდესაც ის ლაპარაკობდა იმისი მშვენიერი თვალეი ცრემლებს აფრქვევდნ.

მელანია. ქა, ვერ უყურებ? თვალეიცი შეუნიშნავს ამ ჩვენ „ზავედენიაში“ გაზრდილ ქალბატონს.

თამრო. (გაჯავრებით) თვალეიცი შევაძინე, ტანიც, თმაც, ზრდილობაც და ძრიელაც მომეწონა—აი ჩემი აზრი იმ ყმაწვილზე.

მელანია. უი შე უბედურო! იქნებ სულ ტყუილი მოკორა, რა არის ადგილი ვიშოვო?

თამრო. ტყუილად ტირილი, ჩემო დედილო, მე ჯერ არ მინახავს. შენ კი ისეთი ეჭვიანი ხარ, რომ თვით ანგელოზივით სუფთა ადამიანზედაც ეჭვი უნდა შეიტანო. მართალი უნდა გითხრა მამილო, და არკი გამიჯავრდე: ცოტა მორჩა მეც არ ვიტირე, როდესაც იმას იმ მშვენიერ თვალეში ცრემლები მოადგა.

ყაფლანი. სიღონია, შეაყენე ეგ შენი გაზრდილი ქალი! რაებს ლაპარაკობს?

თამრო. ვერავინაც ვერ შემაყენებს, მე ვამბობ იმას რა შთაბეჭდილებაც იმან ჩემზედ მოახდინა; ამასაც დაემატებ, რომ მე მაგისი მსგავსი ახალგაზდა ჯერ არ მინახავს. ტყუილად არ ამბობდნ ჩემი ამხანაგები —ქართველებში ყველაზედ ზრდილები და ლამაზები გურულები არიანო.

მელანია. (წამოვარდება ტახტიდან და დაუყვირებს თამროს) ქალო, სასტიკად გიკრძალავ მაგ ყმაწვილზე ლაპარაკს.

ყაფლანი. მეც, თამრო, მეც! ეგ შენი ტოლი არ არის. (ორივენი გავლენ).

თამრო. (გაჯავრებული ქოლგას გაისვრის ტახტის ბოლოს მიაგდებს, გარუს იატაკზედ გადაჰყრის. გულხელს დაიკრებს და დაიწყებს თავის თავად პუბლიკისაკენ ლაპარაკს). ღმერთო ჩემო, ნუ თუ ყველა ვაქრის ქალები ასე შეგაქველნი, შეპყრობილნი არიან? ნუ თუ არსაიდან არის ჩვენი ხსნა?

აი, ხომ კარგათ ხედავს თქვენი კეთილი თვალი: დილიდგან საღამომდის ამ გასაოხრებელ ქარგას უზივარ, ლამის გვერდები ჩამემტვრას. ჩემთვის არც თეატრია, არც საცეკვაო საღამო, არც კონცერტები; გარდა ამისა ჩემ ტოლ ქალებთანაც არ მიშვებენ—ისინი შენ გაგრყენიანო, წიგნების კითხვას მიშლიან—თვალეი გაგიფუჭდებაო... მაგრამ ამ ოხერ ქარგაში უფრო არ მეტკინება თვალეი? (შუბლზედ ხელს მიიღებს) არა, ახლა კი მიგხვდი, მიგხვდით ჩემო საყვარელო მშობლებო, მიგხვდით, რისთვისაც მიკრძალავთ წიგნების კითხვას!.. რათა და იმიტომ, რომ მე რომანებიდან არ ვისწავლო ქალისა და კაცის დაახლოვება—დაკავშირება, მაგრამ მოსტყუვდით, ჩემო გვრიტებო! აბა მიყურეთ, როგორ მიეკუტნო თქვენი ქარგა. ჩავიკეტამ ჩემი ოთახის კარებს და დილიდან საღამომდის სულ რომანებს, თუ სხვა სამეცნიერო, თუ ისტორიულ წიგნებს ვიკითხავ. თქვენთან, ჩემო ბატონებო, მართო სადილათ და ჩაიზედ შემოვალ. კაცს, ის წიგნები გონებას ხომ მაინც გაუნათლებენ,—თუ თვალეებს შე ისუსტებს. ჩუმ-ჩუმად გიორგისაც ვინახულებ და იმ წიგნებს იმასაც წავაკითხებ. მერე ერთად ვისერიწებთ და ვიბაასებთ. (პუბლიკისკენ მხიარულად) როგორ მოგწონთ ბატონებო, კუდრაქა თამროს გარდაწყვეტილება?... მე თუმცა დარწმუნებული ვარ, რომ ჩემი ქცევა არაფრად ეპიტნაება ჩემ საყვარელ მშობლებს—მამა გამიჯავრდება, დედა უარესად, მაგრამ ერთი ვინმე კი... უი, კინაღამ არ წამომცდა „ის კი შემოეყარებს მეთქი.“ ასეც რომ მოხდეს, ვითომც რა საკვირველია? ოხ, ღმერთო ჩემო! ნეტა ასე მშვენიერად რამ შეამკო ის დალოცვილის შვილი?! მართლა, როგორღაც კი ჩამეჭრა ღრმად აი აქ. ამ გულში (ხელს იღებს გულზე) აბა ვნახოთ რა ბოლო და რა შედეგი ექნება ჩემ გადაწყვეტილება?!...

(ფარდა)

ეკ. ასათიანასა.

(შემდეგი იქნება)

ვშაღვნი მ. ხ—ას.

სალამო არის. აგერ ღამდება,
ირგვლივ გაისმის ცემა ზარისა!..
მზე ჩაესვენა. მოცურავს მთვარე,
გამქარვებელი კაეშანისა!..
მთის მწვერვალები „განთიადამდის“
ესალმებიან ოქროსფერ სხივებს;
აწ კი ბულბულიც ტკბილათ დაჰყევებს,
ააწკრილებს საამოთ სიმებს!
ჩქარა შეწყდება დღისა ვარამიც,
ყველა განცხრომას მიეგება,
მხოლოდ დაზარალებს ამ ჩემსა გულსა
ალარაფერი არ ეამება!..
მას სხივს ვერ მოჰყენს პირბადრი მთვარე,
ცვარს ვერ აპყურებს მას არე-მარე!
ბორგავს, ღრღნის, შხაჟავს მას კაეშანი,
წუთებს უმოკლებს ცხოვრება მწარე!..

„ლომანსო“

ქალით მოვაჭრე

(დასასრული *)

შუალამე გადასული იქნებოდა, რომ
გონს მოვედი და გამომეღვიძა, მაგრამ
ჯერ კიდევ ვერ გამოვრკვეულიყავ თუ
რა უბედურება დამატყდა თავს და რის
მსხვერპლიც შევიქენი ამ ღამით. და
როცა ყველა ეს წარმოვიდგინე, თვალე-
ბიდან ცრემლი ღაბა-ღუბით გადმომდიო-
და. შიშით ვერ ვახერხებდი ადგომას და
მეგონა, რომ ღიპიანი კაცი ისევ ჩემს
გვერდით იყო; ნამდვილათ კი ის წასუ-
ლიყო და ჩემს გვერდით ფეოლორის ჩვეუ-
ლებრივი ხვრინვა და ქშენა ისმოდა.

თუმცა მეორე დღეს ბევრი ვიტირე,
ბევრი ვეხვეწე და ვემუდარე ფეოლორს
აღარ ჩავგდე ამ გვარ სატანჯველში,
თუმცა ბევრი ურიგო სიტყვაც კი ვინ-
მარე, მაგრამ მის ქვა გულს არაფერი
არ ალბობდა და ყოველ ჩემ სიტყვაზე
ცბიერათ მიპასუხებდა.

— არა უშავ-რა შეეჩვევი, და მერმე
შენვე მომთხოვ ყმაწვილებთან დრო გაგა-
ტარებო.

ჩემი პასუხი მხოლოდ გმინვა და მოთქ-
მა-ლა იყო.

ასე გავიდა იანვარი და თუმცა ფეო-
ლორს ყოველ დღე არ დაჟავდა ჩემთან
ვილაცხები, მაგრამ კვირაში სამჯერ თუ
ორჯერ მაინც მოიყვანდა ახალ ვისმეს:
ხან მღვდელს, ხან ჩინოვნიკს, ხან ვაჟარს
და ხან სხვა და სხვა ჯურის კაცებს. მე

რა ძალა მქონდა, რომ არ დავმორჩი-
ლებოდი მის ნებას, მაგრამ ჩემი ოცნება
მხოლოდ და მხოლოდ გაპარვასა და თა-
ვის დაღწევას შეადგენდა. ბევრ ჩემთან
მოყვანილ კაცებსაც შეეჩიოდი ჩემ გა-
ჭირვებას, მაგრამ ისინი მხოლოდ იმ წუ-
თავდემ მანუგეშებდნენ, ვიდრე მე დამიპყრობ-
დნ და თავის მხეცურ ჟინს მოიკლავდნ.

ამ გვარ ტყვეობაში გავატარე მთელი
ოთხი თვე ნოემბრიდან დაწყებული თე-
ბერვლის გასვლამდე, ვიდრე დღეები ცოტა
მოთბებოდა და ამ ხნის განმავლობაში
მიწაზე ფეხი არ დამიდგავს და ცისტვის
არ შემიხედა. როგორც ზევით მოგახ-
სენეთ, ფეოლორს სრულს ტყვეობაში
ვყავდი და არც ერთხელ კარში გასვლის
ნება არ მოუცია და სულ ცხრა კლი-
ტულში მინახავდა.

დადგა მარტი. დღეები ცოტათი მოთ-
ბა. ერთ საღამოს ფეოლორმა მითხრა,
რომ მას რიყის ქუჩაზე ყავს ცოლშვი-
ლიანი ვაჟიშვილი მეგზოვით და უნდა
მათთან წამოყვანოს და გამაცნოს. ეს მე,
რასაკვირველია, გამეხარდა და ვფიქრობ-
დი, — ეხლა მაინც ველირსებოდი ცის ნა-
ხვას და ჰაერის სუნთქვას.

ღამის ასე რვა საათი იქნებოდა, რომ
მე და ფეოლორი სახლიდან გამოვედით
და რიყისკენ გავემართეთ. ჩემთვის ყვე-
ლა ქუჩა უცნობი იყო და არ ვიცოდი
საო მიგყავდი ფეოლორს. ბოლოს ერთი
სახლის კიბეებზე ავედით და, როგორც
შემდეგში დავრწმუნდი, ეს კიბეები სწო-
რეთ იმ სახლს ეკუთვნოდა, სადაც ეხლა
ჩვენა ვართ. მაშასადამე ფეოლორს თავის
ვაჟიშვილთან კი არა, ნომრებში მოვე-
ყვანე. მე ჯერ გამოუცდელმა არაფერი
ვიცოდი და ფეოლორმა ერთ ნომერთაგან-
ში შემოიყვანა, სადაც ორი ქალი და ორიც
მამა-კაცი იყო. ფეოლორმა ერთი ამ
ქალთაგანი თავის რძლათ გამაცნო და
ერთი მამაკაცთაგანი კი თავის ვაჟიშვი-
ლათ, დანარჩენი ორი კი მათ ნათლიმამ
ნათლიდედათ. მაგრამ მე ამ ნათლიდე-
ნათლიმამების საქციელი რაღაცა ექვებს
მიბადებდნ და უფრო მაშინ დავრწმუნდი
მათ სიფაქიზეში, როდესაც ერთი ვილა-
ცა კაკარდოსანი შემოვიდა და გვერდით
მომიჯდა. მის თავაშვებულებას და ლაზ-
ღანდარობას სამზღვარი აღარ ქონდა.

ბოლოს ფეოლორმა კარში გამომიყვანა,
ცალკე ოთახში შემოიყვანა და მიბრძანა, —
ვიდრე ის დაბრუნდება აქ მომეცადა. არ
გაუფლია სულ ორიოდ წამს, რომ ფეო-
ლორი ისევ დაბრუნდა და თან კაკარდო-
სანი შემოიყვანა, რომელსაც ორი მანა-
თი გამოართვა და გავიდა.

ბევრი ვეხვეწე კაკარდოსანს შესული-

ყო ჩემ მდგომარეობაში, მაგრამ ამაოთ...

ამ დღის შემდეგ ფეოლორი, ხან აქ
მომიყვანდა, ხან ვარანცოვის ძეგლთან
წამოიყვანდა, ხან იარმუკაში გამოიყვანდა
და გამვლელ გამოვლელთ ჩემ თავს შეს-
თავაზებდა, ვისაც მოვეწონებოდი ორ
სამ მანათს გამოართმევდა ფეოლორი და
მეკი იქვე ახლო ნომერში ამომაცოფი-
ებდა თავს.

ამ აღებული ფულიდან ჩემთვის არა-
ფერი ურგია, უკანასკნელი ფლოსტი რა
არის, ფლოსტიც კი არ უყიდნია ჩემთვის
და თუ არ გჯერავთ, აი დარწმუნდით;
ფეხები წყლითა მაქვს საფსე—ფლოსტები
დახეული მაქვს და შიგ წყალი შედის.

ერთხელ საშინლათ ავათმყოფი ამ
ნომერში ვილაცა კაცთან შემაგდო, მაგ-
რამ ეს კაცი ისეთი ღვთისნიერი აღმოჩ-
და, რომ მის მაგიერ, რომ ჩემთან მხე-
ცური ჟინი მოეკლა, ფეოლორს ორი სამი
სილა სტკიცა, მაჩუქა ფაიტონის ფული
და ლაქიას უბძანა სახლში მივეცილიბიე,
რადგანაც ავათმყოფობისაგან ფეხზე დგო-
მის თავი არა მქონდა, და თუ არ გჯე-
რათ შეგიძლიათ ლაქიას კითხვით და მა-
შინ დარწმუნდებით და, რომ მე არავი-
თარ სარგებელს არ ვხედავდი ჩემი სხეუ-
ლის ჯიჯგნით ეხლავე დარწმუნდებით, —
საცაა ფეოლორი მოვა და ფულს მოგთ-
ხოვთ.

ამის თქმა და ლაქიას შემოსვლა ერთი
იყო.

— ბატონო, — მომიბრუნდა ლაქია, —
მაგ ქალის ქმარი მოვიდა და ერთი
აურ ზაური დაგვაწია ჩვენ ოთახში, „ჩქა-
რა გამოიყვანეთ ჩემი ცოლი. მე ყური
დაუგდე, რომ ჩემი ცოლი ტირის და იმ
კაცს რაღაცას ელაპარაკებოდა“ თუ შეი-
ძლებდეს, ბატონო, ნუ დაიქვრთ და
გამოუშვით.

მე აღარ ვიცოდი როგორ მოექცეუ-
ლიყავ. სისხლმა თავში ამხეთქა და სიბ-
რაზისაგან ავინთე.

— დაუძახე აქ ამის ქმარს, — მკაცრათ
შევძახე ლაქიას.

— ემ წუთას, ბატონო! მხოლოდ გატ-
ყობთ, რომ აღელვებული ბძანდებით და,
შენი ქირიმე, არ გალახოთ, თორემ პო-
ლიცია თავს დაგვესხმის და შეიძლება
ნომრებიც მიგვიკეტონ.

— არა, არ გავლახავ, — ვუპასუხე მე, —
მხოლოდ შენ ის აქ მომგვარე!...

ლაქია გავიდა. ორიოდ წუთის შემდეგ
ფეოლორიც გამოჩნდა თავის კეტით და
კარტუზით. უკან ლაქია მისდევდა. შემო-
ვიდა ფეოლორი ოთახში თუ არა—ლაქიას
უთხარი კარები მიეხურა და კარებში
ჩამდგარიყო და არავინ შემოგვლა.

*) იხ. „ქორწინება“ № 1 და 2. „ბუშაგი“ № 1 და 2 და „ჩემი გუშაგი“ № 1.

— ბატონო! მომიბრუნდა ღრეკით ფეოდორი, — თუ არ მოგწონთ ნულარ აგვიანებთ, მთელი ორი საათია თქვენ მხოლოდ მუსაფოვობთ და კარები ჯერაც არ მიგიხურავთ და არც სანთელი ჩაგქვრივიათ. მე ლოდინით სული გადამელია; თუ არ დარჩებით გთხოვთ რომ გაუშვათ ეს ქალი და თუ მაინც და მაინც დარჩებით გთხოვთ ფული წინდაწინვე მიბოძოთ.

მე მთლად დავიბენ ამის გაგონებაზე. მკითხველისათვის მიმინდვია, — რა ყოფაში ფნდა ვყოფილყავ ამ დროს. შემდეგ მიუბრუნდა ქალიშვილს და ბრძანებითი კილოთი დაუწყო. —

— გაშა! ხომ ხედავ, რომ ამ კაცს არ უნდისაზრ, ემწუთას ადექი და გამოწყე, თორემ თმებით გაგათრევ! რომ დამჯდარხარ და იწიპლები ეს შენ ღმერთი ხომ არა გგონია?! ალბათ მარტო შენი წვალეა უნდა და ჯიბეში კი ფული არა აქვს!...

— საზიზღარო, — შეფევირე მე, — აი ფული, — და სამი ვერცხლის მანეთიანი დავანახე, — მაგრამ ჯერ ერთი ეს მიბძანე! ვინახარ შენ ამისი, რომაგრე უბრძანებ?! —

— ქმარი! ურცხვით მომიგო მან. — ქმარი?! — შეფევირე მე და... ის იყო უნდა ვცემოდი, მაგრამ თავი შევიკავე, — მერე, რომელი ქმარი ჰყიდის თავის ცოლს?! —

— შენ რაში გეკითხება? — იმავე კილოთი მომიგო მან და სტაცა ხელი ქალიშვილს გასათრევად.

ესლა კი მოთმინების ფიალა ამევსოდა, უნდა გამოეტყდებოდა, რომ წავწვდი ხელში, წავართვი თავისივე კეტი და ერთი ორი ბეჭებში უთავაზე, ამდროს ლაქია ეცა და გარეთ გაათრია. მაგრამ ფეოდორი მაინც თავისას გაიძახოდა: —

— ვინა ხარო ქრისტიანი, ხალხნო! ამ მამაძაღლმა ცოლიც წამართვა და მევე მცემს! არიქა მიშველეთ!...

მე ლაქიებს უთხარი ქუჩაში გამოეყვანათ და პოლიციელამდის მიეყვანათ. ქალი კი ხელებს მიკოცნიდა და ტირილით მადლობას მიხდიდა.

როგორც იყო გამოათრის ფეოდორი ქუჩაში და მის ყვირილზე პოლიციელიც გამოჩნდა, მე ეუბძანე პოლიციაში წაყვანა ფეოდორი და თუმცა ფეოდორი ეურჩებოდა, მაგრამ ის მაინც თრევიტა და ცემატყვით გაიგდეს წინ და მეც უკან მივსდევდი. ამდროს გაშა ძალზე კანკალებდა და პალტოს სახელოში მაგრათ ჩამბლუჯოდა შიშისაგან.

ღამის ასე თერთმეტი საათი ჯერ არ

იქნებოდა, რომ ყველანი მეშვიდე უბნის (ავლაბრის) საპოლიციო ნაწილში მივედით.

როდესაც ბოქაულის ავუსხენი საქმის ნამდვილი ვითარება და წინადადება მივეცი შეკითხოდა ქალს, — მართლა სურს თუ არა პატიოსან გზას დაადგეს, — ისეთი თავაზიანათ მომექცა, რომ პოლიციელისაგან აწ გვარი თავაზიანობა პირველი ნახე იყო ჩემთვის, იმ წუთსავე უბრძანა მორიგე ზედამხედველს დაწვრილებითი (ОБСТОЯТЕЛЬНЫЙ) ოქმი შეედგინა და ღამის ორ საათზე გაათავეს ოქმიც, მანამდე არც ბოქაული წასულა და ოქმის წაკითხვას უცდიდა, — აი, ომიც გათავდა, თუმცა ფეოდორი ამ ხნის განმავლობაში, ხან მე მიჩოქებდა და პატიებასა მთხოვდა, ხან ბოქაულს და ხან გაშას, მაგრამ ყველა ამოთ.

ბოქაულიცა და მეც თითქმის გვატირა გაშას საყვედურმა, როდესაც ფეოდორი დაჩოქილი ეხვეწებოდა. —

— რამდენჯერ გევედრებოდი მეც შენსავით დაჩოქილი, რამდენჯერ გემუდარებოდი და მუხლებზე გკოცნიდი, რამდენსა ვტიროდი და გეხვეწებოდი; მაგრამ ყველა ეს არ სწვდებოდა შენ გულს! განა შენკი შემბრალებ, რომ ესლა შებრალებას ჩემგან თხოულობ?! ეს მოუხერხებელია, მე მსურს ნამუსიანი ცხოვრება! მე მინდა დაუბრუნდე პატიოსან გზას. მე მინდა ადამიანობა და შენ კი... შენ ისევ ქუჩის როსკიპათ უნდა გამხადო. მიმაგდო ათასნაირ კაცს საძიძგნათ და ჩემი სხეულით ანაღები პური უნდა მაქამო! ის დღე აღარ დაბრუნდება! ის მოისპო, გაქრა! ტყუილათ ნუ მთხოვ შებრალებას... მორჩა... გათავდა... დღეიდან მე და შენ უცხონი ვიქნებით!...

ოქმის შემდეგ ბოქაულმა ქალიშვილი ჩამაბარა მე, რომ სახლში წამეყვანა და თან უბნის წედამხედველიც გამომაცილა. ფეოდორი კი „კუტუზკაში“ ჩააბძანეს, ღამის სამი საათი იქნებოდა, როდესაც უბნის ზედამხედველმა და მე ქალიშვილი ჩემ დასთან მივიყვანეთ და დილაზე იმას ჩავაბარეთ,

მეორე დილას, როდესაც უბნის ზედამხედველმა და მე ქალიშვილი ისევ პოლიციაში მივიყვანეთ, ბოქაულმა უბრძანა ფეოდორს, რომ „გოროდოვების“ თანახმებით მისულიყო თავის სადგომში და რაც გაშას ნივთები იყო, ყველა ჩაებარებინა მისთვის და ჩემთვის, ხოლო თვითონ კი მეოთხე ნაწილის გამომძიებელთან გაყოლოდა „გოროდოვოს“.

ამ გვარათ ბოქაულმა ფეოდორ ოვ-

ჩარენკო ოქმითურთ მართლმსაჯულებას გადასცა, მაგრამ...

„მართლმსაჯულებამ“ ფეოდორი უდანაშაულოთ იცნო, რადგანაც ქალი წლოვანი იყო და ფეოდორი მესამე დღეს გაანთავსულა, ამ დროს გაშა ისევ ძველ ქალბატონთან — ბიკლავასთან იყო, რომელთანაც მე თვითონ მივიყვანე და საქმის განმარტების შემდეგ ჩავაბარე. —

ფეოდორმა აქაც მიავნო გაშას და რამდენჯერმე კიდევ მივიდა და მისი გარეთ გამოტყუება მოინდომა, მაგრამ ერთხელ გაბეზრებული აღარ დაყვა მის ნებას, როგორც იყო გზის ფულიც მოუვიდა სახლიდან და აპრილის შუა რიცხვებში სამშობლოში წავიდა.

ფეოდორი ?...

ფეოდორი დღესაც თფილისის ქუჩებსა ზომავეს და გაშას დაეძებს....

მიმინო.

განცხადებანი

ახლათ გაღებულია გაფე

„ლონდონი“

ბ ა ლ ი ს წ ი ნ

უკრავს ყოველ-დღე დილის 12 საათ. შუადღის 3-მდე და საღამოს 6—12 ნახ. საათამდე, პირველათ ახლათ გამოგონილი ელექტრონის საშვალეებით, სტრუნის ორკესტრი. აქვე შეგიძლიათ შეუკეთოთ ხელმისაწოდო ფასებში ახალი და სუფთა საქმელები, აგრეთვე ყავა, ჩაი, შოკოლადი, მაწონი, მაროჟნი, ლუდი ადგილობრივი და შემოტანილი სხვა და სხვა ზაქუსკეულობა: ბუტებროდი, პეროჟკები და პიროჟნები. საუკეთესო სისუფთავეა და კარგი ზრდილობიანი სამსახური. სასადილოს წინ ბაღია შადრევანით.

გოლოვინის ქუჩა, მანთაშევის სახლი № 6, საბრანის ქვეშ. — აქვე იყიდება ხილეულობისა და მინერალური წყლები საუკეთესო მოწყობილ ქარხნებისა — მ. ე. ლალიძისა და კომპ.

ზატავასტკით ნეფარიძე და აზზ:

(7021-8-თ)

МЕБЛИРОВАННЫЕ НОМЕРА

„МУХРАНИ“

вс Тифлиси.

Въ самомъ центрѣ города на Головинскомъ проспектѣ, близъ дворца, напротивъ Александровскаго сада, въ домѣ Манташева бывш. Мухранскаго, надъ Собраниемъ.

30 ном — отъ 80 н. до 7 р. въ сутки

Вновь отпущенныхъ и съ элект. освѣщ. ИМѢЮТСЯ ГОРЯЧІЯ и ХОЛОД. ВАННЫ помѣсячно большія уступка.

Содержатель номеровъ Д. С. Мачавариани.